

ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД МОЛОДІ В ХЕРСОНСЬКІЙ ТА МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ (ДРУГА ПОЛОВИНА 40 – ПОЧАТОК 50-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ)

У статті розглянуто рівень злочинності серед молоді в післявоєнні роки на території Херсонської та Миколаївської областей. Мета роботи полягає в аналізі криміногенної ситуації в середовищі молоді в 1943-1953 рр.

На основі архівних матеріалів зроблено комплексний аналіз стану криміналізації молоді та підлітків. Визначено місце цих злочинів у загальній структурі злочинності регіону. Досліджено зміни криміногенної ситуації на півдні України. Встановлено причини збільшення кримінальних злочинів, їх мотиви. Також у статті розглядаються питання боротьби радянської влади із проявами різного роду «антирадянської поведінки та порушення радянської законності». Виявлено закономірності між покращенням або погіршенням життя та праці молодих робітників із зменшенням або збільшенням кількості вчинених ними злочинів у 1943-1953 рр.

Методологічною основою роботи стали принципи історизму та наукової об'єктивності. У ході дослідження були використані наступні методи: проблемно-хронологічний та історико-порівняльний.

Ключові слова: Південна Україна, молодь, ЛКСМУ, злочинність.

Утвердження в Україні демократичних цінностей значно посилювало інтерес громадськості до свого минулого, деякі сторінки якого довгий час замовчувалися. Тоталітарна система СРСР, поставивши історичну науку в свою залежність, тривалий період «надиктовувала» їй своєрідну «правильну» історію, в якій не вистачало місця таким суспільним явищам як злочинність. Процес «перебудови» та розпаду СРСР, здобуття Україною незалежності розв'язали руки українським історикам, дозволивши їм доторкнутися до закритих тем, позначених грифом «цілком таємно». Однією із таких тем є питання поширення злочинності серед молоді в повоєнний час.

Закінчення війни привнесло в українське суспільство нові зміни, нові проблеми, які мали нагальний характер. В українському соціумі відбувалися морально-психологічні трансформації, які не могли не вплинути на життя людини. Повоєнне суспільство очікувало корінних змін у своєму житті – покращення матеріально-побутових умов, праці, відпочинку, покращення того, чим довелося жертвувати під час війни. Але держава не змогла в короткі терміни підвищити рівень життя населення, наслідком чого стала криміналізація суспільства УРСР. Не були винятком у цьому і південні регіони України – Херсонська та Миколаївська області.

Основними причинами, які сприяли зростанню протиправних дій з боку громадян була побутова і матеріально-фінансова невлаштованість. «Катастрофічно не вистачало найелементарніших речей – їжі, одягу, житла, ліків, - що для пересічної людини ставило передусім проблему виживання. Такі загострено екстремальні умови, в яких опинився повоєнний соціум, часто провокували нівелювання, розмивання соціальних норм, послаблений контроль за їх виконанням...» – зазначають сучасні дослідники [11, с. 158]. Отож, починаючи від 1944 р. на Херсонщині та Миколаївщині спостерігався процес збільшення злочинів.

Як і в республіці, так і в регіонах злочини носили різний характер – від особливо тяжких протиправних діянь до дрібного хуліганства. У тяжких умовах повоєнних реалій

масового характеру набули порушення трудової дисципліни на підприємствах міст Херсона та Миколаєва. Характерним їх проявом стали полишення робочих місць та дезертирства з роботи. Вперше про такі явища було заявлено на восьмій міській конференції комсомолу м. Херсона 1944 р. У звітній доповіді секретар обкому комсомолу Юрковський констатував: «...відомо 382 випадки порушення трудової дисципліни..., серед тих, хто систематично не виходив на роботу та порушував трудову дисципліну багато молоді» [17, арк. 33]. За даними протоколу засідання бюро міського комітету ВЛКСМ м. Херсона від 14 січня 1947 р., маємо 148 випадків дезертирства молоді та комсомольців з промислових підприємств. Із них 41 особа дезертирувала із Суднобетонверфі, 19 – заводу ім. Комінтерну, 66 – заводу ім. Петровського, 1 – моторемонтного заводу, 21 – морського порту [12, арк. 1-11, 27]. Це становить 8,51 % від загальної кількості комсомольців на підприємствах міста (всього працювало 1738 осіб). У 1952 р. кількість дезертирів становила 209 осіб [17, арк. 191].

Що стосується Миколаївщини, то тут за період першої повоєнної п'ятирічки дезертирувала також велика кількість робітників з підприємств, транспорту та інших організацій: у 1946 р. – 327 осіб [15, арк. 115], у 1950 р. виключено з комсомолу за дезертирство 273 комсомольці, але найбільше дезертирів виявлено в голодному 1947 р. – лише з двох великих заводів: ім. 61 Комунара та ім. А. Марті таких осіб було виявлено 2000 [13, арк. 153]. Станом на 1 травня 1947 р. на підприємства, будівництво та транспорт в період 1944 – початку 1947 рр. із навчальних закладів Миколаївської області було направлено 8412 працівників, а залишилося працювати всього 4892 особи, що склало 58,1%. По Херсонській області ця цифра ще менша. Із направлених 2505 працівників залишилося працювати 728, тобто 28,9% [6, арк. 59].

Із звіту замісника міністра юстиції УРСР І. Воронова довідуємося, що в Миколаївській області у IV кварталі 1948 р. 82,2%, притягнутих до відповідальності за порушення указу Президії ВР СРСР від 26.06.1940 р., складала молодь. «З числа засуджених порушників Указу по заводу ім. А. Марті в IV кварталі 1948 р. 64 особи були комсомольцями, із засуджених по заводу 61 Комунара міста Миколаєва – 14 комсомольців» [1, арк. 134-135].

Такі явища, звичайно, негативно впливали на процес відбудови промисловості краю, керівникам підприємств доводилося ліквідувати прогалини, які утворилися в результаті полишення робітниками підприємств, іншим робітникам необхідно було працювати довше, не завжди отримуючи за це відповідну матеріальну винагороду.

Про вкрай тяжке матеріально-побутове становище на підприємствах свідчить лист молодих робітників заводу імені Андре Марті міста Миколаєва, датований серединою 1947 р. У ньому йдеться про порушення зі сторони керівництва цехів у сфері забезпечення працюючих необхідними речами – спеціальним одягом та спеціальним милом. Та найбільший наголос зроблено на спекуляціях на талонах харчування. Із цього приводу колектив писав, що «...талони на 2-ге гаряче, які надходять у цеха для видачі робітникам, працюючим понаднормово, використовуються не за призначенням та використовуються партограми та профоргани. Вони забирають по 7-10 талонів, а робітники, які працюють понад норму, залишаються голодними». Також, у цьому ж листі вказувалося, що такі керівники цехів, як Гурмаза, знаходячись у змові з парторгом Чапчідзе та комсоргом цеху 37 Швецем, «... забирають собі талони на промислові товари та продукти харчування, які повинні видаватися робітникам» [10, арк. 110-111].

Окрім складних умов праці молодих робітників спонукали полишати свої місця роботи й інші причини. У ґрунтовному дослідженні «Повоєнна Україна...» автори наводять наступні мотиви дезертирств, з якими ми погодимося: «...зادля виконання постанов РНК УРСР та ЦК КП(б)У від 12 вересня 1945 року «Про призов молоді до шкіл ФЗН, ремісничих і залізничних училищ» та «Про підготовку кадрів масових професій» озброєні загони міліції оточували села, церкви під час богослужіння й насильно відбирали підлітків на навчання. Тому втікаючи, підлітки віддячували системі тим самим злом» [11, с. 211].

Ще одним проявом суспільно-небезпечної поведінки серед радянської молоді стало поширення хуліганства, розкрадання соціалістичного майна та майна громадян, вбивств з метою заволодіння чужим майном та ін. Органи внутрішніх справ постійно доповідали в ЦК партії про катастрофічне зростання цього виду девіації серед молодих людей. За повідомленнями Міністерства внутрішніх справ, Міністерства юстиції, відділу кримінального розшуку Міністерства державної безпеки УРСР у перші повоєнні роки із загальної кількості всіх притягнутих до відповідальності більше 50% складала молодь, серед якої вагому частку становили комсомольці.

Херсонщина та Миколаївщина не увійшли до списку областей «лідерів», де злочинність набула великого розмаху, але і відносно спокійними ці області назвати також не можна. В обласних центрах виокремилися найбільш криміногенні місця. «Значна частина злочинів, особливо хуліганства та крадіжок, вчиняється молодими робітниками, які проживають в гуртожитках» [2, арк. 3]. У місті Миколаєві особливо криміногенними точками стали гуртожитки робітників Судноремонтного заводу на вулиці 9-й Слобідській, район гуртожитків заводу імені 61 Комунара, які знаходилися на Темводі та Сухий Фонтан. У Херсоні найбільш небезпечним також були райони, де проживали робітники заводів та річкового порту й центр міста [7; 8; 14].

Наведемо приклади деяких злочинів, зафіксованих органами внутрішніх справ у Херсоні та Миколаєві, в яких взяла участь молодь. Восени 1946 р. відділом кримінального розшуку в Миколаївській області була ліквідована грабїжницька група у складі неповнолітніх Боларева, Золкіна, Волкова, Михайловича та Нехваткіна 1932 року народження. «Розслідуванням встановлено, що учасники групи на вулицях міста Миколаєва зустрічали поодиноких людей, заводили в підвали, заволодівали їх речами». Слідством доведено 11 епізодів таких дій групи. Затримані зізналися у злочинах, вказали, що речі реалізовували, а на отримані гроші купували спиртні напої [9, арк. 114-115]. У цей же період у місті Херсоні також була затримана група дівчат у складі чотирьох осіб 1931-1933 років народження, які 20 жовтня 1946 р. заволоділи майном громадянки Сепури. Відповідними органами встановлено, що затримані діяли за домовленістю, свої дії планували [9, арк. 149-150].

Як зазначалося вище, у місцях компактного проживання робітників рівень злочинності був значно більшим, ніж у інших районах. Окрім хуліганства та грабунків, органами внутрішніх справ тут фіксувалися явища масових бійок та сутичок між представниками робітничого класу різних підприємств. У «Спецповідомленні...» від 14 листопада 1951 р. повідомлялося, що 16 жовтня о 18 годині молоді робітники заводу ім. А. Марті чисельністю близько 100 осіб зупинили машину з робітниками ремонтно-механізованого заводу та вчинили на них напад. Причиною таких дій зі слів затриманих стало те, що робітники останнього не допускали робітників першого підприємства до машин, які розвозили працівників додому [3, арк. 81].

У іншому спецповідомленні від 6 липня 1949 р. йшлося про іншу масову бійку, в якій також взяли участь робітники заводу імені Марті. Цього разу жертвами робітників стали військові моряки. Приводом до бійки були дії робітника заводу Кенінга, який вдарив матроса на дискотеці в яхт-клубі. Сторони, після підходу «підкріплення», зустрілися на території гуртожитків робітників, де і відбулася масова бійка [1, арк.188].

Окрім з'ясування стосунків, робітники заводів Миколаєва фігурували у справах скоєння групових зґвалтувань. Свідченням цього є факт затримання молодих робітників Цибулько В.В., Литвина Н.П., Груженко В.І. та Жорицького, які вчинили насильство із застосуванням погроз холодною зброєю над робітницею, яка працювала на будівництві залізної дороги відтинку Одеса-Миколаїв [3, арк. 45].

Робітники заводу не раз фігурували у звітах керівників органів внутрішніх справ. Так, замісником начальника політвідділу по комсомолу міського та обласного управління міліції в Миколаївській області повідомлялося, що «із загального числа, притягнутих до

кримінальної відповідальності у 1951 році в місті Миколаєві за хуліганські дії притягнуто молоді 88% відносно всіх затриманих, з них комсомольців 18,4%. За хуліганські дії серед притягнутих до відповідальності 33,4% склали молоді робітники заводу імені Андре Марті» [18, арк. 48].

Сутичка відбулася і між учнями шкіл фабрично-заводського навчання №6 і №9 міста Херсона 27 лютого 1953 р. В результаті бійки постраждало 7 осіб, які були госпіталізовані. У повідомленні щодо цієї ситуації також зазначається, що в інциденті взяла участь майже вся комсомольська організація школи ФЗН №9 та замісник секретаря комсомольської організації Шашков В.П. 1935 року народження [5, арк. 96, 100].

У складних матеріально-побутових умовах, в яких опинилося населення УРСР, почастишали факти скоєння грабунків особистого майна та майна соціалістичного. 28 жовтня 1951 р. біля села Нова Збур'ївка Херсонської області був знайдений мертвим учень другого класу Мусієнко І.П. Слідчими органами було встановлено, що Мусін разом із учнем 7 класу Соколом А.О. вчинили грабунок запасних частин для трактора на території Збур'ївської МТС, віднесли награвоване в лісосмугу з метою розділу вкраденого. Там між ними стався інцидент, у результаті якого Сокол ударом по голові вбив Мусієнка [4, арк. 52-53].

На Високопільщині в Херсонській області органами міліції у 1948 р. була ліквідована грабіжницька група у складі 5 осіб учнів 6-9 класів Високопільської середньої школи. Слідством встановлено, що «учасники цієї групи протягом чотирьох місяців 1948 року здійснили низку грабунків із квартир та державних об'єктів. Окрім того – готували вбивство вчителя Високопільської школи, який був дуже вимогливим до учнів, які мають відставання в навчанні». Вік учнів, затриманих по даному епізоду склав 17 років [2, арк. 215-216].

Ще одним способом «заробітку» серед неповнолітніх були кишенькові крадіжки. В основному даним способом «промишляли» безпритульні діти поодинокі, або організовано. У 1953 р. слідчими органами було затримано Шевченка А.М., який вів безпритульний спосіб життя. Хлопець 1937 року народження організував навколо себе групу із восьми осіб, які займалися крадіжками гаманців у громадському транспорті [5, арк. 96].

Резюмуючи вище наведений матеріал можна виокремити наступні види злочинів серед молоді: дезертирства та полишення робочих місць, хуліганства, крадіжки соціалістичного та особистого майна громадян, розбій, звалтування. Найбільш криміналізованими соціальними групами в зазначений період були робітники промислових підприємств. До вчинення злочинних діянь молодь спонукали складні умови життя, незадовільний стан охорони праці, спекуляції пільгами з боку керівників виробництва.

Поодинокі факти, які були наведені нами, відображають, звичайно, лише частину тих реалій, у яких доводилося жити радянському суспільству після війни. Масштаби злочинності були набагато більшими, ніж можна собі уявити. Органи внутрішніх справ щоквартально складали звіти про стан злочинності в республіці й наведені в них статистичні дані дійсно вражають. За усіма тими цифрами стоять долі десятків тисяч людей, яких влада перемолола в горнах своєї каральної машини, не розбираючи та не завжди фіксуючи з яких причин здійснювалися ті чи інші діяння.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Докладные записки, сообщения, информации, справки, письма особого сектора ЦК ЛКСМУ, Министерства госбезопасности, внутренних дел, органов юстиции о прохождении спецпроверки комсомольских работников и о фактах проявления национализма, хулиганства и преступности среди комсомольцев и молодежи // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 5. – Спр. 427. – 327 арк.

2. Докладные записки, справки, информации комсомольских организаций республики о несчастных случаях, происшестввах, травматизме детей, о фактах

- хулиганских проявлений среди отдельной части молодежи // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 13. – Спр. 495. – 123 арк.
3. Докладные записки, справки, информации, спецсообщения секретарям ЦК ЛКСМУ от обкомов ЛКСМУ, органов МГБ УССР и юстиции о несчастных случаях, происшествиях, о фактах грубого нарушения советской законности среди комсомольцев и молодежи // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 5. – Спр. 585. – 94 арк.
4. Докладные записки, справки, информации, спецсообщения МГБ и МВД УССР, органов прокуратуры о борьбе с детской беспризорностью и безнадзорностью, о несчастных случаях, происшествиях, фактах хулиганских проявлений среди отдельной части молодежи // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 13. – Спр. 110. – 417 арк.
5. Докладные записки, справки, информации, спецсообщения МГБ, МВД УССР, органов прокуратуры о несчастных случаях, происшествиях, фактах хулиганских проявлений среди отдельной части молодежи // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 13. – Спр. 496 – 491 арк.
6. Копии докладных записок, справок на имя секретарей ЦК КП(б)У об улучшении идейно-политической и организационной работы, участие комсомольских организаций республики в выполнении постановления февральского пленума ЦК ВКП(б) «О мерах подъема сельского хозяйства в послевоенный период» и по другим вопросам (2-пол 1947 г.) // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 2. – Сспр. 423. – 493 арк.
7. Переписка секретарей и отделов ЦК ЛКСМУ с Министерством госбезопасности и военными организациями по вопросам спецсообщений и проверки комсомольцев // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 5. – Спр. 571. – 31 арк.
8. Переписка с органами НКГБ УССР, НКВД УССР, воинскими организациями по вопросам работы комсомольских организаций, спецпроверки и чрезвычайных происшествий // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 2. – Спр. 200. – 181 арк.
9. Переписка с органами НКГБ УССР, НКВД УССР, воинскими организациями по вопросам работы комсомольских организаций, спецпроверки и чрезвычайных происшествий // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 2. – Спр. 303. – 160 арк.
10. Письма и заявления трудящихся и материалы к ним. Без подписи // ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 41. – Спр. 30. – 197 арк.
11. Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х – середина 1950-х рр.): Колективна монографія / Відп. ред. В.М. Даниленко: У 3-х частинах. – Ч. 3. – К.: Інститут історії України НАН України, 2010. – 336 с.
12. Протоколи засідання бюро горкома ЛКСМУ // Державний архів Херсонської області. – Ф. П-142. – Оп. 1. – Спр. 36. – 123 арк.
13. Протокол-стенограмма V областной комсомольской конференции Николаевского обкома комсомола // Державний архів Миколаївської області. – Ф. П-3. – Оп. 6. – Спр. 1. – 191 арк.
14. Спецсообщения и решения обкомов ЛКСМУ по несчастным случаям, фактам хулиганских проявлений среди молодежи и школьников, информации, постановления бюро обкомов ЛКСМУ об участии комсомольских организаций в работе по предотвращении фактов хулиганства и преступности среди отдельной части молодежи, о ликвидации детской беспризорности и безнадзорности // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. – 13. – Спр. 109. – 371 арк.
15. Стенограмма IV областной комсомольской конференции // Державний архів Миколаївської області. – Ф. П-3. – Оп. 4. – Спр. 2. – 187 арк.
16. Стенограмма V-й областной комсомольской конференции // Державний архів Херсонської області. – Ф. П-4. – Оп. 2. – Спр. 152. – 205 арк.
17. Стенограмма VIII-й городской конференции гор. Херсона 24-25 февраля 1945 г. // Державний архів Херсонської області. – Ф. П-142. – Оп. 1. – Спр. 19. – 134 арк.
18. Стенограмма совещания по вопросу о состоянии борьбы с хулиганством среди отдельной части молодежи и мероприятия по усилению борьбы с преступностью,

беспризорностью и безнадзорностью // ЦДАГО України. – Ф. 7. – Оп. 13. – Спр. 140. – 100 арк.

REFERENCES

1. Dokladnye zapiski, soobshcheniya, informatsii, spravli, pisma osobogo sektora TSK LKSMU, Ministerstva gosbezopasnosti, vnytrennikh del, organov yustitsii o prokhozhdenni spetsproverki komsomolskikh rabotnikov i o faktakh proyavleniya natsionalizma, khuliganstva i prestupnosti sredi komsomoltsev i molodezhi // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 5. – spr. 427. – 327 ark.
2. Dokladnye zapiski, spravki, informatsii komsomolskikh organizatsiy respubliki o neschastnykh sluchayakh, proisshestviyakh, travmatizme detey, o faktakh khuliganskikh proyavleniy sredi otdelnoy chasti molodezhi // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 13. – spr. 495. – 193 ark.
3. Dokladnye zapiski, spravki, informatsii, spetssoobshcheniya sekretaryam TSK LKSMU ot obkomov LKSMU, organov MGB USSR i yustitsii o neschastnykh sluchayakh, proisshestviyakh, o faktakh grubogo narusheniya sovetskoy zakonnosti sredi komsomoltsev i molodezhi // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 5. – spr. 585. – 94 ark.
4. Dokladnye zapiski, spravki, informatsii, spetssoobshcheniya MGB i MVD USSR, organov prokuratury o borbe s detskoy besprizornostyu i beznadzornostyu, o neschastnykh sluchayakh, proisshestviyakh, faktakh khuliganskikh proyavleniy sredi otdelnoy chasti molodezki // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 13. – spr. 110. – 417 ark.
5. Dokladnye zapiski, spravki, informatsii, spetssoobshcheniya MGB, MVD USSR, organov prokuratury o neschastnykh sluchayakh, proisshestviyakh, faktakh khuliganskikh proyavleniy sredi otdelnoy chasti molodezki // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 13. – spr. 496. – 491 ark.
6. Kopii dokladnykh zapisok, spravok na imya sekretarey TSK KP(b)U ob uluchshenii ideyno-politicheskoy i organizatsionnoy raboty, uchastie komsomolskikh organizatsiy respubliki v vypolnenii postanovleniya fevral'skogo plenuma TSK VKP(b) «O merakh podyema selskogo khozyaystva v poslevoenny period» i po drugim voprosam (2pol 1947 g.) // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 2. – spr. 423. – 493 ark.
7. Perepiska sekretarey i otdelov TSK LKSMU s Ministerstvom gosbezopasnosti i voennymi organizatsiyami po voprosam spetssoobshcheniy i proverki komsomoltsev // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 5. – spr. 571. – 31 ark.
8. Perepiska s organami NKGB, NKVD USSR, voinskimi organizatsiyami po voprosam raboty komsomolskikh organizatsiy, spetsproverki i chrezvychaynykh proisshestviy // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 2. – spr. 200. – 181 ark.
9. Perepiska s organami NKGB USSR, NKVD USSR, voinskimi organizatsiyami po voprosam raboty komsomolskikh organizatsiy, spetsproverki i chrezvychaynykh proisshestviy // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 2. – spr. 303. – 160 ark.
10. Pisma i zayavleniya trudyashchikhsya i materialy k nim. Bez podpisi // TSDAGO Ukrainy. – F. – 1. – op. 41. – spr. 30. – 197 ark.
11. Povoienna Ukraina: narysy sotsialnoi istorii (druga polovyna 1940-kh – seredyna 1950-kh rr.): Kolektyvna monografiia / Vidp. red. V. M. Danylenko: U 3-kh chastynakh. – Ch. 3. – K.: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 2010. – 336 s.
12. Protokoly zasedaniya byuro gorkoma LKSMU // Derzhavnyi arkhiv Khersonskoi oblasti. – F. P-142. – op. 1. – spr. 36. – 123 ark.
13. Protokoly-stenogramma V oblastnoi komsomolskoy konferentsii Nikolaevskogo obkoma komsomola // Derzhavnyi arkhiv Mykolaiivskoi oblasti. – F. P.-3. – op. 6. – spr. 1. – 191 ark.
14. Spetssoobshcheniya i resheniya obkomov LKSMU po neschastnym sluchayam, faktam khuliganskikh proyavleniy sredi molodezhi i shkolnikov, informatsii, postanovleniya

byuro obkomov LKSMU ob uchastii komsomolskikh organizatsiy v rabote po predotvrashchenii khuliganstva i prestupnosti sredi otdelnoy chasti molodezhi, o likvidatsii detskoй bezprizornosti i beznadzornosti // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 13. – spr. 109. – 371 ark.

15. Stenogramma IV oblastoy komsomolskoй konferentsii // Derzhavnyi arkhiv Mykolaivskoi oblasti. – F. P-3. – op. 4. – spr. 2. – 187 ark.

16. Stenogramma V-y oblastoy komsomolskoй konferentsii // Derzhavnyi arkhiv Khersonskoi oblasti. – F. P-4. – op. 2. – spr. 152. – 205 ark.

17. Stenogramma VIII-y gorodskoy konferentsii gor. Khersona 24-25 fevralya 1945 g. // Derzhavnyi arkhiv Khersonskoi oblasti. – F. P-142. – op. 1. – spr. 19. – 134 ark.

18. Stenogramma soveshchaniya po voprosu o sostoyanii borby s khuliganstvom sredi otdelnoy chasti molodezhi i meropriyatiya po usileniyu borby s prestupnostyu, besprizornostyu i beznadzornostyu // TSDAGO Ukrainy. – F. 7. – op. 13. – spr. 14. – 100 ark.

Карнаух А. Преступность среди молодежи в Херсонской и Николаевской областях (вторая половина 40 – начало 50-х годов XX столетия).

В статье рассмотрен уровень преступности среди молодежи в послевоенные годы на территории Херсонской и Николаевской областей. Цель работы – анализ криминогенной ситуации в среде молодежи в 1943-1953 гг.

На основе архивных материалов сделано комплексный анализ состояния криминализации молодежи и подростков. Определено место их преступлений в общей структуре преступности региона. Исследовано изменения криминогенной ситуации на юге Украины. Установлено причины увеличения криминальных преступлений, их мотивы. Также в статье рассматриваются вопросы борьбы советской власти с проявлениями «антисоветского поведения и нарушения советской законности». Определены закономерности между улучшением или ухудшением жизни и условий труда молодых рабочих с уменьшением или увеличением количества содеянных ими преступлений в 1943-1953 гг.

Методологической основой работы стали принципы историзма и научной объективности. В ходе исследования были использованы следующие методы: проблемно-хронологический и историко-сравнительный.

Ключевые слова: Юг Украины, молодежь, ЛКСМУ, преступность.

Karnaukh A. Youth crime in Kherson and Mykolaiv regions (late 40 - early 50-ies of XX century).

The article describes the level of youth crime in the postwar years in the Kherson and Mykolaiv regions.

Purpose – analysis of the crime situation among young people in the years 1943-1953.

On the basis of archival materials made a comprehensive analysis of the state of the criminalization of youth and adolescents. The place of their crimes in the overall crime in the region. Studied changes in the crime situation in the south of Ukraine. The causes of the increase of criminal offenses, their motives. The article also deals with the struggle of Soviet power with the manifestations of «anti-Soviet behavior and violation of the anti-Soviet legality». Defined patterns between the improvement or deterioration of living and working conditions of young workers with a decrease or increase in the number of committed their crimes in the 1943-1953 years.

The methodological basis of the principles of historicism steel and scientific objectivity. The study used the following methods: problem-chronological, historical and comparative.

Keywords: southern Ukraine, youth, YCLU, crime.

Одержано 15.09.2014